

4.3. ΕΚΦΡΑΣΗ. Β΄ Λυκείου (μέρος δεύτερο)

4. Αξιολόγηση των ποικίλων θρησκευτικών εκφράσεων που εντοπίζονται στο περιβάλλον των μαθητών/μαθητριών.

Ο κάθε δημιουργός διατηρώντας τα βασικά στοιχεία προσπαθεί να επικοινωνήσει με τον κάθε δέκτη του έργου του. Ωστόσο, απαιτείται να μη λησμονεί ότι η τέχνη αποτελεί δημιουργική συνέχεια. Ο κάθε καλλιτέχνης αφομοιώνει τα χαρακτηριστικά του παρελθόντος και προσθέτει το δικό του συναίσθημα, τη δική του σκέψη και τη δική του πνοή, όπως αυτή μπορεί να εκφραστεί.

Με την προϋπόθεση αυτή, πως θεωρείτε ότι εκφράζεται η χριστιανική τέχνη στο πέρασμα των αιώνων;

Ας παρατηρήσουμε και τις παρακάτω εικόνες.

Αναλύοντας την κάθε εικόνα, θα προσπαθήσουμε να "επικοινωνήσουμε" με τον δημιουργό της. Τι άραγε θέλει να μας πει; Ποιο είναι το μήνυμά του;

Αρχάγγελος Μιχαήλ, φορητή εικόνα 14^{ος} αι., Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών

Μιχαήλ Άγγελος, Άγγελος με κηροπήγιο, Basilica San Domenico, Bologna, Italy

Φίκος, Wasted love, 2014 Γκράφτι Πειραιάς

Πως αλλιώς όμως εκφράζεται το θρησκευτικό συναίσθημα;
Η φωτογραφία είναι μια μορφή τέχνης.

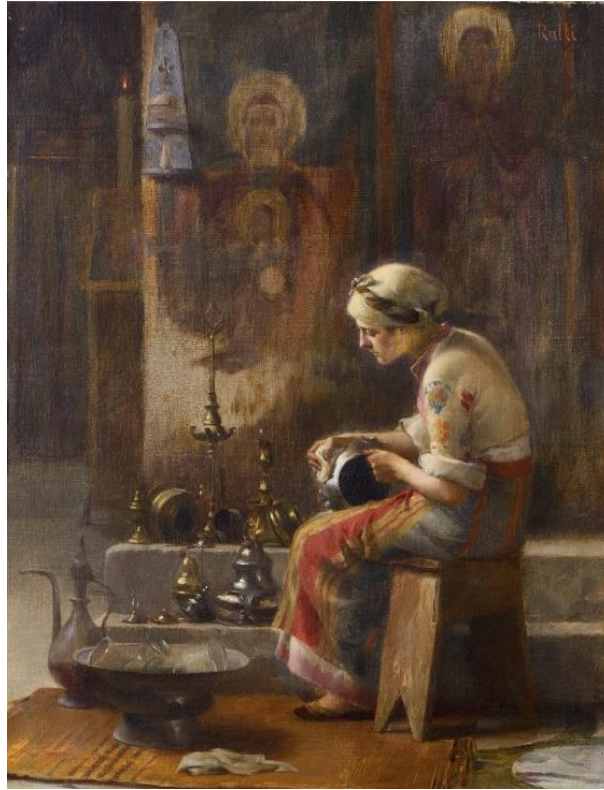
Διαβάζουμε το απόσπασμα του Σταύρου Ζουμπουλάκη και στο τέλος γράφουμε το δικό μας σχόλιο ή ζωγραφίζουμε κάτι δικό μας.

Αξιολόγηση των ποικίλων θρησκευτικών εκφράσεων που εντοπίζονται στο περιβάλλον των μαθητών/μαθητριών

Το προσκύνημα των απελπισμένων

«Την αρρώστια της αδελφής μου δεν είχα άλλον τρόπο να τη συζητήσω με τον εαυτό μου, να αναμετρηθώ μαζί της, να την κατανοήσω, να την εξημερώσω, παρά μόνο με τη χριστιανική διδασκαλία και πίστη. [...] Ζητούσα λοιπόν καθημερινά και επίμονα το θαύμα. Ήθελα να 'ρθει η στιγμή που θα τα αλλάξει όλα, εκζητούσα εκείνο το ευθέως, το παραχρήμα του θαύματος που διάβαζα στα Ευαγγέλια. Γιατί όχι και στην αδελφή μου; Ήθελα να γίνει και στην πραγματικότητα αυτό που τόσο συχνά έβλεπα στα όνειρά μου, ότι η Γιούλα ήταν τελείως καλά και χαιρόμαστε και γελούσαμε. Για το ίδιο πράγμα προσεύχονταν νύχτα μέρα ο πατέρας μου και η μάνα μου. Και περισσότερο από όλους μας προσευχόταν η ίδια η αδελφή μου, με τη βαθιά και παιδική – με την ευαγγελική σημασία της λέξης – πίστη της. Μια χρονιά, αργότερα, ταξίδεψε στην Τήνο και έκανε το προσκύνημα των απελπισμένων, πήγε γονατιστή από το λιμάνι στην Παναγία. Τρέχαν τα γόνατά της αίμα, την εποχή εκείνη δεν υπήρχε η μοκέτα που υπάρχει σήμερα. Δεν την ένοιαζε το βλέμμα του κόσμου, το σχήμα της αξιοπρέπειας. Μου γυρίζουν πάντα τα άντερα διάφοροι αγέρωχοι προοδευτικοί που χλευάζουν αυτούς τους απελπισμένους ανθρώπους που σέρνονται στα γόνατα γυρεύοντας τη γιατρεία τους, όλοι αυτοί που αισθάνονται ανώτεροι από τη μάνα εκείνη που έχει κάνει τάμα, για να σταθεί στα πόδια του το παράλυτο παιδί της. Περπατώντας με το κεφάλι ψηλά στη λεωφόρο της Προόδου, δεν προλαβαίνουν να κοντοσταθούν και να αναρωτηθούν τι πόνος μπορεί να δέρνει αυτούς τους ανθρώπους. Όταν πολύ αργότερα πήγα και εγώ στην Τήνο, είδα με πόσο σεβασμό περιβάλλουν οι άλλοι προσκυνητές αυτούς που πάνε στα γόνατα. Η στιγμή της εισόδου τους στην εκκλησία είναι μια ιερή στιγμή, ένα δέος δονεί την ατμόσφαιρα».

Ζουμπουλάκης, Στ., Η αδελφή μου, Πόλις, Αθήνα, 2012, σελ. 29-31.

Θεόδωρος Ράλλης, *Παραμονή Εορτής*

Τελικά, τέχνη είναι ότι μας συγκλονίζει, όπως γράφει ο Ντίνος Χριστιανόπουλος. Και η θρησκευτική τέχνη, όπως η Ορθόδοξη, συγκλονίζει, διδάσκει, παρηγορεί, εμπνέει. Αρκεί να έχουμε "γυμνασμένες τις αισθήσεις μας" σύμφωνα με τον ποιητή Οδυσσέα Ελύτη για να μετέχουμε στην αλήθεια της τέχνης, στην αλήθεια του εικονιζόμενου προσώπου ή γεγονότος.

Και οπωσδήποτε μέσα από την τέχνη μπορούμε να συλλάβουμε ποικίλα νοήματα και να επικοινωνήσουμε με τον τρόπο που ο άνθρωπος βιώνει και εκφράζει την πίστη του στο διάβα της ιστορικής του πορείας.

Μπορούμε να θεολογούμε μέσα από την τέχνη!